

**AMANDMANI UPFBiH
NA ZAKONA O PREUZIMANJU FINANSIRANJA NEIZMIRENIH DOPRINOSA
ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE ZA OSIGURANIKE ZAPOSLENE U PRIVREDNIM DRUŠTVIMA
SA VEĆINSKIM DRŽAVNIM KAPITALOM U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE U PERIODU 01.04.1992-
31.12.2014. GODINE (U DALJEM TEKSTU: ZAKON O UVEZIVANJU RADNOG STAŽA)**

Generalno vezano za Zakon o uvezivanju radnog staža Upravni odbor je zaključio da prilikom donošenja ovog Zakona poslodavci moraju pokazati socijalnu osjetljivost i društvenu odgovornost, budući da se radi o zbrinjavanju radnika kojima nije uplaćivan radni staž, te u cilju održavanja socijalnog mira pokušati sa Vladom naći zajedničko rješenje. Osnovni cilj Zakona treba da bude očuvanje socijalnog mira zbrinjavanjem ljudi koji ne mogu steći parvo na odlazak u penziju zato što nemaju uplaćen radni staž.

Također neophodno je da Vlada uporedo sa donošenjem ovog Zakona kroz druge zakonske i podzakonske akte definiše sistem odgovornosti (stečaj, kazne, garancije) za kompanije koje ne uplaćuju doprinose. Privredni subjekti koji ne uplaćuju doprinose moraju znati da će odgovarati za nepoštivanje svojih obaveza. Ovo je jedinstvena prilika da se uvede sistem odgovornosti, posebno što prijedlogom ovog Zakona Vlada FBiH „ priznaje“ da određeni privredni subjekti nisu poštovali Zakon po osnovu uplate doprinosa.

AMANDMAN I

U nazivu Zakona riječi „ sa većinskim državnim kapitalom“ se brišu.

Obrazloženje

Obzirom da je jedna od osnovnih primjedbi UPFBiH da ovaj Zakon treba obuhvatiti sva privredna društva bez obzira na vlasničku strukturu, ukoliko primjedbe budu usvojene automatski povlače za sobom i promjenu samog naziva Prednacrta Zakona.

Primjedba na član 1.

Član 1. u Prednacrta Zakona glasi:

Ovim zakonom se uređuju uvjeti, način, izvor i sredstva za finansiranje neizmirenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za period od 01.04.1992. do 31.12.2014 godine za osiguranike zaposlene u privrednim društvima sa većinskim državnim kapitalom u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: „Federacija BiH“), javnim preduzećima i ustanovama.

AMANDMAN II

U članu 1. riječi „sa većinskim državnim kapitalom u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: „Federacija BiH“)“ se brišu a ostali dio teksta se nastavlja.

Obrazloženje

Zakonom se moraju obuhvatiti sve privatne i državne kompanije, te obezbijediti ravnopravan tretman prema svim uposlenicima kojima nisu bili uplaćivani doprinosi u predviđenom periodu neovisno od vlasničke strukture kompanije u kojoj su zaposleni.

Član 1. Zakona propisuje da se Zakon odnosi na osiguranike zaposlene u privrednim subjektima sa većinskim državnim kapitalom u FBiH, javnim preduzećima i ustanovama.

Zakon se mora odnositi na osiguranike zaposlene **u svim privrednim subjektima** bez obzira na vlasničku strukturu privrednih subjekata.

Tome u prilog ide i činjenica da Zakon o doprinosima FBiH (Sl. novine FBiH broj: 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08) jedinstveno propisuje obaveznike doprinosa.

Član 5. stav 1. navedenog Zakona glasi: obaveznik doprinosa je **fizičko lice - rezident Federacije koje je na teritoriji Federacije u radnom odnosu** kod **pravnog ili fizičkog lica** - rezidenta Federacije. Kriterij koji Zakon o doprinosima FBiH propisuje su radni odnos i teritorij, a ne vlasnička struktura privrednog subjekta.

Također bitno je napomenuti da navedeni Zakon o doprinosima u članu 10. odvojeno propisuje stope doprinosa i to na teret osiguranika odnosno zaposlenika i na teret poslodavca/isplatitelja. Prema navedenom članu Zakona definisana iplata na teret zaposlenika i to:

- 17,00 % za penzijsko i invalidsko osiguranje,
- 12,50 % za osnovno zdravstveno osiguranje,
- 1,50 % za osiguranje od nezaposlenosti;

Te isplata na teret poslodavca/isplatitelja:

- 6,00 % za penzijsko i invalidsko osiguranje,
- 4,00 % za osnovno zdravstveno osiguranje,
- 0,50 % za osiguranje od nezaposlenosti;
- dodatni doprinos za penzijsko-invelidsko osiguranje.

Imajući u vidu navedeni član Zakona smatramo da je i zaposlenik jednim dijelom odgovoran za neisplaćene doprinose, posebno ako uzmemo u obzir činjenicu da su u nekim kompanijama isplaćene pune plate u iznosima mnogo većim od najniže plaće, a da pri tome nisu uplaćeni doprinosi.

Dalje, član 3. Zakona **nije u skladu sa članom 2. II. d) Ustava FBiH** jer propisuje preuzimanje finansiranja neizmirenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje **samo za osiguranike zaposlene u privrednim društvima sa većinskim državnim kapitalom, javnim preduzećima i ustanovama.**

Član 2. II. d) Ustava FBiH propisuje zabranu diskriminacije kao zagarantovano pravo svakog pojedinca

na teritoriju FBiH. Navedenim Zakonom diskriminirani su:

- osiguranici zaposleni u privrednim subjektima sa učešćem državnog kapitala do 50%;
- osiguranici zaposleni u privrednim subjektima sa privatnim kapitalom;

Diskriminacija direktno dovodi do neravnopravnog položaja osiguranika zaposlenih u privrednim subjektima a na osnovu vlasničke strukture tog privrednog subjekta. Apsurdno je da neko ko radi u firmi gdje je učešće državnog kapitala 51%, ostvaruje pravo na uvezivanje radnog staža, a neko ko radi u firmi u kojoj je učešće državnog kapitala 49% ili privatno vlasništvo, ne ostvaruje isto pravo.

Primjedba na član 3.

Član 3. u Prednacrtnu Zakona glasi:

Uplata neizmirenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u skladu s ovim Zakonom odnosi se na osiguranike u Federaciji BiH koji se vode u evidencijama o osiguranicima u Federalnom zavodu za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: „Federalni zavod“), kao prijavljeni na osiguranje u periodu od 01.04.1992. do 31.12.2014 godine, koji su u navedenom periodu bili zaposleni u privrednim društvima u čijem osnovnom kapitalu je državni kapital čiji je vlasnik Federacija BiH, kanton, grad ili općina, zastupljen sa više od 50%, javnim preduzećima i ustanovama.

AMANDMAN III

U članu 3. riječi “u čijem osnovnom kapitalu je državni kapital čiji je vlasnik Federacija BiH, kanton, grad ili općina, zastupljen sa više od 50%” se brišu a ostali dio teksta se nastavlja.

O b r a z l o ž e n j e

Obrazloženje kao u prethodnom članu.

Primjedba na član 5.

Član 5. u Prednacrtnu Zakona glasi:

- (1) Zahtjev za ostvarivanje prava po ovom zakonu podnosi poslodavac za zaposlene koji su bili u radnom odnosu u periodu i pod uvjetima iz ovog Zakona.
- (2) Zahtjev se podnosi Federalnom zavodu - prema sjedištu poslodavca.
- (3) Uz zahtjev se podnosi:

- a) spisak zaposlenih kojima nije uplaćen doprinos, koji sadrži i period za koji nije uplaćen doprinos, sa ugovorom o radu ili odlukom, odnosno rješenjem o zasnivanju radnog odnosa, te obavezno podatak o datumu sa kojim je zaposlenik ispunio uvjete za penzionisanje, odnosno kada zaposlenik navršava uvjete za penzionisanje bilo po osnovu propisanih godina života odnosno penzijskog staža;
 - b) pismenu saglasnost zaposlenog da prihvata uplatu doprinosa u skladu sa ovim zakonom;
 - c) dokaze da su zaposleni u tom periodu bili prijavljeni na osiguranje;
 - d) dokaze o ispunjavanju uvjeta iz člana 3. ovog Zakona;
 - e) dokaz da se na njih ne odnose odredbe člana 17. ovog Zakona.
- (4) Poslodavac je dužan da najkasnije 30 dana prije isteka roka za podnošenje zahtjeva utvrđenog ovim Zakonom, u službenim prostorijama objavi spisak iz st. 3. ovog člana i omogućiti uvid zaposlenima i drugim zainteresovanim licima,

AMNADMAN III

U članu 5. u stavu 3. dodaje se alineja f) i g) koji glase:

“ f) Plan reorganizacije kompanije, koji je odobren i uvojen od strane nadležnih organa ili dokaz da je pokrenut stečajni ili likvidacioni postupak; ”

O b r a z l o ž e n j e

Obzirom da po ovom članu zahtjev za ostvarivanje prava za uplatu neuplaćenih doprinosa podnosi poslodavac koji nije u stečaju i likvidaciji smatramo da taj poslodavca mora imati plan reorganizacije kompanije koji je odobren i usvojen od strane nadležnih organa. Na ovaj način će se izbjeći mogućnost da isti poslodavci ponovno ne poštuju Zakon i neizvršavaju obaveze po Zakonu o uplatu doprinosa.

Ukoliko poslodavci koji ostvaruju pravo po osnovu ovog Zakona nisu napravili plan reorganizacije i ozdravljenja kompanije iz koje se može vidjeti da kompanija ima mogućnosti da nastavi poslovanje, doći će ponovno u situaciju da ne uplaćuju doprinose. Kako bi se to spriječilo smatramo da se uz zahtjev za ostvarivanje prava mora priložiti I Plan reorganizacije kako smo naveli u primjedbi.

Primjedba na član 8.

Član 8. glasi:

- (1) Na osnovu zahtjeva iz čl. 5. i 6. ovog Zakona i drugih podataka kojim raspolaže Federalni zavod će utvrditi: osiguranike koji imaju staž osiguranja za koji nisu uplaćeni doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje, poslodavce kod kojeg su, ili su bili u osiguranju, periode takvog staža osiguranja za svakog osiguranika pojedinačno, iznos potrebnih sredstava za uplatu doprinosa za

penzijsko i invalidsko osiguranje za svakog osiguranika pojedinačno, kao i ukupan iznos potrebnih sredstava, te datum sa kojim je zaposlenik ispunio ili potencijalno navršava uvjete za penzionisanje.

- (2) Federalni zavod u roku od 90 dana od isteka roka iz člana 7. ovog Zakona izvještaj o svim podacima iz stava 1. ovog člana i isti putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike (u daljnjem tekstu: Ministarstva), dostavlja Vladi Federacije BiH koja će se odrediti o ovom izvještaju u roku od 30 dana od zaprimanja istog.

AMANDMAN IV

Član 8. mijenja se i glasi:

- (1) „ Na osnovu zahtjeva iz člana 5. i 6. i drugih podataka kojima raspolaže Federalni zavod ako su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom, Federalni zavod odlučuje u skladu sa odredbama Zakona koji reguliše upravni postupak.
- (2) Federalni fond akt o usvojenim zahtjevima iz stava 1. dostavlja se poslodavcu, zaposlenom, licu iz člana 5. i 6. ovog zakona i Vladi Federacije BiH.

O b r a z l o Ź e n j e

Postupak za ostvarivanje prava treba biti u skladu sa Zakonom o upravnom postupku („Službeni novine Federacije BiH“, broj 2/98 i 48/99).

Shodno članu 1. Zakona po ovom zakonu dužni su postupati organi uprave Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) i organi uprave kantona, kao i gradske i općinske službe za upravu i drugi organi (u daljnjem tekstu: organi) kad u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obavezama ili pravnim interesima građana, pravnih lica ili drugih stranaka. Nadležna tijela kantona mogu donositi dopunska pravila upravnog postupka, koja moraju biti sukladna ovom zakonu. Po ovom zakonu dužna su postupati i poduzeća (društva), ustanove i druga pravna lica kad u obavljanju javnih ovlasti (u daljnjem tekstu: institucije koje imaju javne ovlasti) koje su im povjerene zakonom ili propisom gradskog ili općinskog vijeća rješavaju u upravnim stvarima.

Član 2. ZUP-a propisuje da se pojedina pitanja postupka za određenu upravnu oblast mogu se samo izuzetno, posebnim federalnim zakonom, urediti drukčije nego sto su uređena ovim zakonom, ako je to nužno za drugačije postupanje u tim pitanjima, s tim da ne mogu biti suprotna načelima ovog zakona.

Shodno navedenom članovi 8.9.10 i 11. Prednacrtu Zakona o uvezivanju staža su u suprotnosti sa Zakonom o upravnom postupku odnosno osnovnim načelima Zakona o upravnom postupku.

AMANDMAN V

Član 9. se briše.

Član 10. se briše

Član 11. se briše

O b r a z l o ž e n j e

Obrazloženje kao u prethodnom članu.

Primjedba na član 14.

Član 14. glasi:

- (1) Federacija BiH će u skladu sa ovim zakonom i sredstvima predviđenim u Budžetu Federacije BiH osigurati Federalnom zavodu potrebna sredstva za uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za osiguranike i periode iz člana 3. Zakona.
- (2) Sredstva iz stava 1. ovog člana mogu se osigurati iz sljedećih izvora:
 - a) Izdavanjem dužničkih vrijednosnih papira od strane Federacije BiH,
 - b) Prodajom imovine iz pasivnog podbilansa Federacije BiH,
 - c) Prodajom kapitala u vlasništvu Federacije BiH,
 - d) Ostalih kreditnih i drugih posebnih izvora.

AMANDMAN VI

U članu 14. Stav 2. mijenja se i glasi:

“(2) Sredstva iz stave 1. ovog člana osiguravaju se iz kreditnih izvora.”

U istom članu dodaju se novi stavovi 3., 4. i 5. koji glase:

- (3) Osigurana sredstva za uplatu doprinosa iz stava 1. ovog člana poslodavac čija su potraživanja izmirena dužan je, nadležnim institucijama koje su obezbijedile sredstava, pod povoljnijim uslovima vratiti u roku od 10 godina.
- (4) Uslove i način povrata sredstava iz stave 3. ovog člana posebnim aktom uredit će federalni ministar finansija.

- (5) Izuzetno sredstava za uplatu doprinosa za poslodavce prema zahtjevu iz člana 6. stav 1. tačka a. ovog zakona u potpunosti preuzima na sebe Federacija BiH bez obaveza poslodavaca da vrate sredstva.

Obrazloženje

Predloženi član 14. Zakona propisuje da će FBiH u skladu sa zakonom i sredstvima predviđenim u Budžetu FBiH osigurati Federalnom zavodu potrebna sredstva za uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za osiguranike iz člana 3. iz različitih izvora kao što je izdavanje dužničkih vrijednosnih papira od strane Federacije BiH, prodaja imovine iz pasivnog podbilansa Federacije BiH, prodaja kapitala u vlasništvu Federacije BiH te različitih kreditnih izvora.

Poslodavci smatraju da se ta sredstva trebaju osigurati isključivo iz kreditnih izvora, odnosno da se Zakonom definiše da se sredstva za uplatu doprinosa osiguraju po osnovu kredita nadležnih institucija (Federacija, Kantoni) a na teret privrednih subjekata koji će koristiti sredstva, uz obavezu da iznos sredstava bez kamata ili sa povoljnijim kamatama vrate u roku od 10 godina. Dakle, nadležne institucije trebaju da se zaduže po osnovu kredita, koji će automatski prenijeti na privredne subjekte koji koriste sredstva. Sredstva po osnovu kredita privredni subjekti su obavezni, bez kamate ili pod povoljnijim kamatnim uslovima, vratiti u roku od 10 godina. Na ovaj način obaveznici uplate doprinosa se ne bi oslobodili obaveze, riješio bi se problem diskriminacije i povrede Ustava obrazložen u Zaključku 1. te problem zbrinjavanja osoba sa neuplaćenim radnim stažom bi bio riješen.

Ukoliko Vlada ne usvoji ovu primjedbu poslodavca koja se odnosi na zaduženje nadležnih institucija i automatsko zaduženje kompanija uz povoljnije uslove, poslodavci smatraju da bi ovaj Zakon trebao da ima naziv **Zakon o amnestiji za neizvršavanje obaveza po osnovu PIO.**

Dakle u cilju zbrinjavanja osoba kojima nisu uplaćivani doprinosi smatramo da Federacija BiH može preuzeti potraživanja poslodavaca ali da ta potraživanja svakako moraju biti naplaćena od strane poslodavaca.

Također, Zakon treba definisati izuzetak za kompanije koje su prestale da postoje (stečaj, likvidacija i sl.) u smislu da se za takve kompanije sredstva u potpunosti obezbijede iz budžeta.

Član 6. stav 1. Zakona propisuje da zahtjev za ostvarivanje prava po ovom zakonu mogu podnijeti i osobe koje su bile u radnom odnosu kod poslodavca koji je prestao da postoji (stečaj, likvidacija i dr.) Zakonom je potrebno regulisati da se firme koje idu u likvidaciju ili stečaj, za ostvarivanje ovog prava sredstava obezbijede iz Budžeta Federacije BiH, obzirom da ne postoji drugi izvor finansiranja.